

**KODEKS DOBRYCH PRAKTYK I NAJCZĘŚCIEJ POPEŁNIANYCH BŁĘDÓW
W UCHWAŁACH REGULUJĄCYCH POSTĘPOWANIE
W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA**

Warszawa, 30 listopada 2023 r.

Niniejszy Kodeks powstał w ramach zadania publicznego współfinansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki otrzymanych w 2023 r. w ramach konkursu „Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego”.

WPROWADZENIE

Wraz w wejściem w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742; dalej: p.s.w.n.), zwanej "ustawą 2.0", doszło do istotnej zmiany w sposobie regulowania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Odtąd bowiem nie reguluje ich już jednolicie rozporządzenie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, wydawane wcześniej w oparciu o art. 31 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789), lecz w każdym podmiocie doktoryzującym określa je senat (gdy podmiotem doktoryzującym jest uczelnia) albo rada naukowa (gdy podmiotem doktoryzującym jest instytut PAN, instytut badawczy albo instytut międzynarodowy). Jest to forma realizacji normy zawartej w art. 70 ust. 5 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78 poz. 483), zgodnie z którą zapewnia się autonomię szkół wyższych na zasadach określonych w ustawie. Uchwały te mogą w szerszym zakresie niż wspomniane rozporządzenie ministra uwzględniać specyfikę danego rodzaju uczelni, choć zróżnicowanie to jest – nie bez podstaw – krytykowane w doktrynie (M. Wojtuń, *Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniach awansowych*, „Państwo i Prawo” Nr 2 (2021), s. 10). Różnorodność tych procedur stała się główną przyczyną przewlekłości postępowań odwoławczych przez Radą Doskonałości Naukowej, która musi kontrolować zgodność skarżonych do niej aktów nie tylko z przepisami ustawy, ale także z przepisami powoływanych uchwał.

Owa uchwała określać ma – stosownie do art. 192 ust. 2 p.s.w.n. – sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w szczególności:

- 1) sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym;
- 2) zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym oraz zwalniania z tej opłaty;
- 3) tryb złożenia rozprawy doktorskiej;
- 4) tryb powoływania oraz zakres czynności komisji, o której mowa w ust. 1;
- 5) sposób wyznaczania recenzentów;
- 6) sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym;
- 7) sposób weryfikacji spełnienia wymagania, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 lit. a i b, w przypadku publikacji wieloautorskich.

Co oczywiste, uchwały te mają regulować to, co nie jest unormowane w ustawie, nie mogą zaś zawierać regulacji sprzecznych z jakąkolwiek ustawą (Ł. Kierznowski, *Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki. Komentarz*, Warszawa 2021, s. 182), w tym Prawem o szkolnictwie wyższym i nauce, Kodeksem postępowania administracyjnego oraz ustawą o języku polskim. Obrazują to przepisy art. 238 ust. 1 pkt 6 lit. a i art. 239 pkt 2 p.s.w.n., stosownie do których do zadań Rady Doskonałości Naukowej należy sprawowanie nadzoru nad podmiotami doktoryzującymi w zakresie m.in. zgodności z prawem uchwał w sprawie postępowania o nadanie stopnia doktora i stwierdzanie nieważności tychże uchwał. Na gruncie zaś indywidualnych spraw przepisy uchwał sprzeczne z ustawami będą derogowane stosownie do reguły kolizyjnej *lex superior derogat legi inferiori* (ibidem).

Konieczne stało się zatem poddanie tych uchwał analizie, czego podjęła się Krajowa Reprezentacja Doktorantów, będąca ustawowym reprezentantem ogółu doktorantów w Rzeczypospolitej Polskiej, mającym prawo do wyrażania opinii i przedstawiania wniosków w sprawach dotyczących ogółu doktorantów (art. 339 ust. 1 i 2 p.s.w.n.). W ramach projektu pn. „Lokalny Ambasador Praw Doktoranta 3.0” ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach zadania publicznego „Organizowanie i animowanie działań na rzecz środowiska akademickiego” w 2023 r.". W toku projektu analizie poddanych zostało 35 aktów obowiązujących w podmiotach doktoryzujących dotyczących przedmiotowego zagadnienia. Zwieńczeniem tych analiz jest niniejszy Kodeks dobrych praktyk dot. regulacji w przedmiocie procedur awansu naukowego na stopień doktora. Zawiera on rekomendacje rozwiązań prawnych przewidzianych w aktach regulujących procedurę awansu naukowego na stopień doktora, które są pozytywne z perspektywy jakości i rzetelności postępowania o nadanie stopnia doktora.

1. UWAGI OGÓLNE

Gdy chodzi o kolejność poszczególnych regulacji, nie musi ona odpowiadać kolejności odpowiadającej wyliczeniu zawartemu w art. 192 ust. 2 p.s.w.n. Zgodnie bowiem z § 24 w zw. z § 141 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz.U. Nr 100 poz. 908), przepisy szczegółowe zamieszcza się w kolejności: przepisy prawa materialnego, przepisy ustrojowe, przepisy proceduralne oraz przepisy o karach pieniężnych i przepisy karne (takich oczywiście w tychże uchwałach nie będzie). Ma to istotne znaczenie w tym kontekście, że analizowane uchwały dotyczą dwóch grup podmiotów: osób, które złożyły rozprawę doktorską przygotowaną w ramach kształcenia w szkole doktorskiej oraz osób, które ubiegających się o stopień doktora w trybie eksternistycznym. Choć nie mała część regulacji na ogół jest wspólna dla obu tych podmiotów, to część z nich (w tym 3 z 7 obowiązkowych elementów tychże uchwał) dotyczy tylko tzw. eksternów. Są to zwłaszcza:

- 1) sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym – w odniesieniu bowiem do doktorantów kształcących się w szkole doktorskiej, sposób ten uregulowany jest w regulaminie szkoły doktorskiej (art. 205 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n.);
- 2) zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora w trybie eksternistycznym oraz zwalniania z tej opłaty – osoby, które złożyła rozprawę doktorską przygotowaną w ramach kształcenia w szkole doktorskiej prowadzonej przez ten podmiot czy to samodzielnie czy we współpracy z innym podmiotem lub podmiotami, te same opłaty bowiem nie uiszczają (art. 182 ust. 4 p.s.w.n.);
- 3) sposób weryfikacji efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK w przypadku osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora w trybie eksternistycznym – osoby, które złożyła rozprawę doktorską przygotowaną w ramach kształcenia w szkole doktorskiej prowadzonej przez ten podmiot czy to samodzielnie czy we współpracy z innym podmiotem lub podmiotami, mają bowiem już zweryfikowane uzyskanie tychże efektów (art. 261 pkt 2 p.s.w.n.).

Biorąc zatem pod uwagę czytelność uchwał dla osób niemających przygotowania prawniczego, za dobrą praktykę uznać należy **wyłączenie do odrębnych jednostek systematyzacyjnych uchwał materii dotyczących wyłącznie tzw. externów.**

2. SPOSÓB WYZNACZANIA I ZMIANY PROMOTORA, PROMOTORÓW LUB PROMOTORA POMOCNICZEGO W PRZYPADKU OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O NADANIE STOPNIA DOKTORA W TRYBIE EKSTERNISTYCZNYM

Opieka naukowa nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej jest sprawowana przez promotora lub promotorów albo przez promotora i promotora pomocniczego (art. 190 ust. 1 p.s.w.n.). Ustawa stawia pewne wymagania wobec promotora i promotora pomocniczego (zob. art. 190 ust. 4-6), natomiast **podmiot doktoryzujący może w przedmiotowej uchwale określić inne (dodatkowe) wymogi** (M. Dokowicz, w: J. Woźnicki (red.), *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2019, Art. 192, Nb 5), co jest ze wszęch miar dobrą praktyką. Zwłaszcza w analizowanych uchwałach odnaleziono dwa rozwiązania, projakościowe i istotnie poprawiające sytuację doktorantów. Są to:

- 1) **prowadzenie ewaluacji (oceny) jakości opieki promotorskiej (najczęściej jednocześnie z oceną śródkresową, choć niekoniecznie), której dwukrotny negatywny wynik powoduje pozbawienie prawa do promotorstwa w określonym okresie czasu (np. przez 5 lat),**
- 2) **zakaz bycia promotorem więcej niż dwóch doktorantów jednocześnie** (istotnie bowiem, przy większej liczbie doktorantów trudno o rzetelną opiekę promotorską).

Podkreślić trzeba, że komentowane uchwały określać powinny sposób wyznaczania i zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego jedynie w odniesieniu do tzw. externów, albowiem doktoranci mają wyznaczanego już w ciągu pierwszych trzech miesięcy kształcenia w szkole doktorskiej promotora lub promotorów (art. 201 ust. 2 p.s.w.n., a zasady tegoż wyznaczania, jak i zmiany określa regulamin szkoły doktorskiej (art. 205 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n.).

W odniesieniu do zmiany promotora, promotorów lub promotora pomocniczego, liczne analizowane uchwały naruszały art. 183 p.s.w.n. poprzez umożliwienie promotorowi lub promotorowi pomocniczemu złożenie wniosku o odwołanie go z tej funkcji bez uzasadnionej przyczyny, co można postrzegać w kategorii przewinienia dyscyplinarnego. Za dobrą praktykę uznać należy zatem uregulowanie w uchwale, że **promotor i promotor pomocniczy mogą złożyć wniosek o odwołanie go z tej funkcji jedynie z rzeczywiście uzasadnionej przyczyny, takiej jak np. ciężka długotrwała choroba.**

3. ZASADY USTALANIA WYSOKOŚCI OPŁATY ZA POSTĘPOWANIE W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA W TRYBIE EKSTERNISTYCZNYM ORAZ ZWALNIANIA Z TEJ OPŁATY

Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora należy do tego rodzaju postępowań, za które co do zasady pobiera się od strony (osoby ubiegającej się o stopień doktora) opłatę za przeprowadzenie tegoż postępowania (art. 182 ust. 1 p.s.w.n.). Opłaty tej jednak nie pobiera się w uczelni, instytucie PAN, instytucie badawczym lub instytucie międzynarodowym od osoby ubiegającej się o stopień doktora, która złożyła rozprawę doktorską przygotowaną w ramach kształcenia w szkole doktorskiej prowadzonej:

- 1) przez ten podmiot albo
- 2) przez ten podmiot wspólnie z innym podmiotem albo z innymi podmiotami, na podstawie art. 198 ust. 5 (art. 182 ust. 4).

Zgodnie z art. 182 ust. 3 p.s.w.n., wysokość tej opłaty nie może przekraczać kosztów postępowania, uwzględniających w szczególności koszty wynagrodzeń promotora lub promotorów, promotora pomocniczego i recenzentów. Wynagrodzenie promotora wynosi 83%, a promotora pomocniczego - 50% wynagrodzenia profesora (art. 184 ust. 2 p.s.w.n.). Co istotne, stosownie do art. 22 ust. 4 p.s.w.n. „wynagrodzeniem profesora” jest „miesięczne wynagrodzenie zasadnicze dla profesora w uczelni publicznej określone w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2”. Powołany przepis stanowi, że minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia profesora, mając na uwadze adekwatność wynagrodzenia do kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na tym stanowisku. **Wynagrodzenie promotora i promotora pomocniczego stanowi zatem odpowiednio 83 i 50% minimalnego wynagrodzenia profesora, nie zaś – jak regulują niektóre z przeanalizowanych uchwał – rzeczywistego wynagrodzenia profesora w danej uczelni (wyższego niż minimalne).**

Komentowane powożnienie składa się z dwóch elementów:

- 1) do określenia zasad ustalania wysokości opłaty,
- 2) do określenia zasad zwalniania z tej opłaty.

Gdy chodzi o to pierwsze, prawidłową praktyką jest „określenie zasad” ustalenia wysokości tej opłaty. **Nie chodzi zatem ani o bezpośrednie sztywne określenie wysokości tejże opłaty (ona bowiem sztywna być nie może, skoro „nie może przekraczać kosztów postępowania” (art. 182 ust. 3 p.s.w.n.), a te w każdym postępowaniu mogą być inne). Nie jest także prawidłowe scedowanie kompetencji do określenia tychże zasad na inny organ, np. rektora – co narusza zakaz subdelegacji kompetencji prawodawczych. Konieczne jest określenie „zasad ustalenia wysokości” tej opłaty, nie zaś tylko powtórzenie przepisów ustawowych.**

Podobnie w odniesieniu do „zasad zwalniania z tej opłaty” nie wchodzi w grę jedynie powtórzenie przepisów ustawowych, zwłaszcza art. 182 ust. 5 p.s.w.n., zgodnie z którym w uzasadnionych przypadkach rektor, dyrektor instytutu PAN, dyrektor instytutu badawczego lub dyrektor instytutu międzynarodowego może zwolnić z opłaty w całości lub w części. Konieczne jest **bardziej szczegółowe niż ma to miejsce w ustawie uregulowanie zasad zwalniania z tej opłaty.**

4. TRYB ZŁOŻENIA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Aby uchwała awansowa odpowiadała prawu musi choć w niewielkim zakresie regulować tryb złożenia rozprawy doktorskiej. Typowo są to normy regulujące **jednostkę organizacyjną podmiotu doktoryzującego, w której należy złożyć rozprawę doktorską, liczbę egzemplarzy papierowych tej pracy czy wymóg przekazania jej w wersji elektronicznej (na płycie lub za pomocą systemu elektronicznego) w określonym formacie.** Często także zastrzega się, w jakich językach może być sporządzona rozprawa doktorska.

Komentowany element upoważnienia ustawowego był najczęściej niewyczerpywanym w analizowanych uchwałach, a uchybienie takie daje podstawę do stwierdzenia przez RDN nieważności całej uchwały jako naruszającej ustawę.

5. TRYB POWOŁYWANIA ORAZ ZAKRES CZYNNOŚCI KOMISJI DOKTORSKIEJ

Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 8 p.s.w.n., nadawanie stopni naukowych należy do zadań senatu. Jednak na mocy art. 28 ust. 4 p.s.w.n., zadanie to może być wykonywane przez inny określony w statucie organ uczelni, przy czym statut może określić tylko jeden organ w zakresie danej uczelni, a w przypadku uczelni spełniającej warunek, o którym mowa w art. 185 ust. 3 - w zakresie dziedziny. Z kolei w instytucie PAN, instytucie badawczym oraz w instytucie międzynarodowym, stopień doktora nadaje rada naukowa (art. 179 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n.). Stosownie jednak do art. 192 ust. 1 p.s.w.n., organy te mogą powołać komisję do dokonywania czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora. Z mocy art. 192 ust. 2 pkt 4 p.s.w.n., uchwała w sprawie postępowania o nadanie stopnia doktora musi określać m.in. tryb powołania oraz zakres czynności takiej komisji. Upoważnienie to obejmuje zatem uregulowanie:

- 1) trybu powoływania komisji doktorskiej, oraz
- 2) zakresu jej czynności.

W odniesieniu do trybu powoływania komisji doktorskiej wymienić należy, że uchwała może przewidywać obligatoryjne powoływanie takiej komisji w każdym postępowaniu, a może przewidywać możliwość

powołania takiej komisji tylko w tych postępowaniach, w których organ prowadzący postępowanie uzna to za zasadne (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 178) Może być ona powoływana odrębnie do każdego postępowania albo mieć charakter stały, przy modelu permanentnym zaś może funkcjonować równolegle wiele komisji doktorskich (M. Lekston, w: K. Baran (red.), *Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz*, Warszawa 2020, Art. 192, Nb 2.2). W obu tych modelach (doraźnym i permanentnym) **jako szczególnie dobrą praktykę należy wskazać powoływanie komisji w składach odpowiadających specjalnościom, w którym sporządzana jest rozprawa doktorska** (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 178). **Nie muszą one natomiast być przypisane do dyscypliny, w której nadawany jest stopień doktora.**

Gdy chodzi natomiast o zakres czynności komisji doktorskiej, swobodę senatu (rady naukowej) ogranicza przepis art. 192 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którym komisja ta może jedynie „dokonywać czynności”, nie może zatem wydawać aktów stosowania prawa (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 178): „**powołana komisja będzie wykonywać czynności w fazie zasadniczej postępowania doktorskiego, ale takie, które nie posiadają wymiaru decyzyjnego w przedmiocie nadania stopnia naukowego.** Tego rodzaju kompetencja zastrzeżona jest dla organów wskazanych w art. 178 ust. 1 p.s.w.n.” (M. Lekston, w: K. Baran (red.), *Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz*, Warszawa 2020, Art. 192, Nb 2.1). Komisji tej uchwała awansowa poruczyć może zatem jedynie dokonywanie czynności, np. składania oświadczeń wiedzy. Komisja doktorska nie może zatem np. odmawiać dopuszczenia do obrony rozprawy doktorskiej (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 178). Najczęściej komisjom doktorskim powierza się przeprowadzenie obrony rozprawy doktorskiej.

6. SPOSÓB WYZNACZANIA RECENZENTÓW

Podobnie jak przy wyznaczaniu promotorów, podmiot doktoryzujący może, choć nie musi, postawić wyższe wymagania kandydatom na recenzentów. Najczęściej odnoszą się one do wiedzy recenzenta w tematyce związanej z rozprawą doktorską. Podkreślić trzeba, że na gruncie przepisów ustawowych nie ma obowiązku, aby recenzent był przypisany do tej samej dyscypliny, w której nadawany jest stopień doktora. Może być nim zatem także osoba przypisana do innej dyscypliny, byleby miała wiedzę w tematyce związanej z rozprawą doktorską umożliwiającą dokonanie oceny, czy rozprawa ta prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne. **Jako dobrą praktykę wskazać należy zatem niezawężanie kandydatów na promotorów do grona osób przypisanych do tej samej dyscypliny (dziedziny), w której nadawany jest stopień doktora.**

Wśród materii niezwykle istotnych dla postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, a niewymienionych szczegółowo w upoważnieniu ustawowym, jest kwestia zmiany recenzentów (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 187). Oczywiście jest bowiem, że mogą oni choćby ulec ciężkiej, długotrwałej chorobie, przez którą nie będą mogli sporządzić recenzji. **Dobłą praktyką jest zatem uregulowanie zasad zmiany recenzentów** w ramach ogólnego upoważnienia do unormowania „sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora”.

7. SPOSÓB WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMIE 8 PRK W PRZYPADKU OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O NADANIE STOPNIA DOKTORA W TRYBIE EKSTERNISTYCZNYM

Istotną zmianą w nadawaniu stopnia doktora, jaką wprowadziła ustawa 2.0, jest weryfikowanie efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK także w przypadku tzw. externów. Na gruncie bowiem poprzednich przepisów jedynie uczestnikom studiów doktoranckich weryfikowano uzyskanie tychże efektów (zob. M. Dokowicz, w: J. Woźnicki (red.), *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2019, Art. 192, Nb 8). Jest to zatem korzystna zmiana projakościowa.

Możliwości weryfikacji tychże efektów uczenia się może być wiele, w szczególności mogą być przeprowadzane egzaminy albo weryfikacja dokonywana może być na podstawie przedłożonej dokumentacji, zawierającej np. publikacje osoby ubiegającej się o zweryfikowanie efektów uczenia się. Ta druga metoda jest szczególnie uzasadniona w przypadku asystentów, o których efektach uczenia się podmiot doktoryzujący ma z urzędu wiedzę. Uchwała nie musi określać jednego sposobu tejże weryfikacji dla wszystkich, ale może stworzyć bardziej skomplikowany mechanizm, np. taki, w którym egzamin będzie przeprowadzany jedynie wówczas, gdy nie ma możliwości przeprowadzenia weryfikacji na podstawie przedłożonej dokumentacji.

W ramach komentowanego upoważnienia **uchwała powinna też określić podmiot, który przeprowadzał będzie tę weryfikację.** Trudno oczekiwać, aby dokonywał tego organ nadający stopień doktora. Jako dobrą praktykę wskazać należy **powoływanie komisji przeprowadzającej weryfikację w której skład wchodzi osoby specjalizujące się w tej tematyce, która jest przedmiotem naukowych dociekań osoby ubiegającej się o zweryfikowanie jej efektów uczenia się (np. dla cywilisty – złożonej ze specjalistów do prawa cywilnego).**

8. SPOSÓB WERYFIKACJI SPEŁNIENIA WYMAGAŃ PUBLIKACYJNYCH W PRZYPADKU PUBLIKACJI WIELOAUTORSKICH

Stosownie do art. 186 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n., jednym z warunków ubiegania się o nadanie stopnia doktora jest posiadanie w dorobku co najmniej:

- 1) 1 artykułu naukowego opublikowanego w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
- 2) 1 monografii naukowej wydanej przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, albo rozdział w takiej monografii, lub
- 3) dzieła artystyczne o istotnym znaczeniu.

Ustawodawca dostrzegając, że dorobek powołany w pkt 1 i 2 mogą stanowić publikacje wieloautorskie, dostrzegł konieczność określenia w analizowanych uchwałach „sposobu weryfikacji spełniania wymagań publikacyjnych” w przypadku publikacji wieloautorskich.

Upoważnienie to typowo realizowane jest poprzez zobowiązanie do przedłożenia oświadczeń współautorów albo tylko oświadczenia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora.

9. INNE WYMAGANIA DOPUSZCZENIA DO OBRONY LUB NADANIA STOPNIA DOKTORA

Uchwała awansowa może także, ale nie musi, określić inne wymagania dopuszczenia do obrony lub nadania stopnia doktora, co jest wyrazem jej bardzo dużej autonomii. Co istotne, **owe wymagania muszą być „inne” od tych określonych ustawowo, tj. dotyczyć innej materii niż określona ustawowo. Nie mogą natomiast podnosić ilościowo ani jakościowo poszczególnych wymagań spośród tych, które ustawa określa, np. zamiast 1 artykułu wymagać 2 albo zamiast znajomości nowożytnego na poziomie biegłości językowej B2 – C1.**

Zgodnie ze stanowiskiem Rady Doskonałości Naukowej:

Nie jest wskazane zawieranie w przepisach wewnętrznych podmiotów doktoryzujących i habilitacyjnych określających minimalne wymagania bibliometrycznych warunków parametrycznych dorobku kandydatów, jest to bowiem niezgodne z ustawą

(zob. Rada Doskonałości Naukowej, Komunikat Nr 11/2020 w sprawie czynności nadzorczych podejmowanych przez Radę Doskonałości Naukowej, <https://www.rdn.gov.pl/komunikaty,komunikat-nr-112020-w-sprawie-czynnosci-nadzor-czych-podejmowanych-przez-rade-doskonalosci-naukowej.html> dostęp 25 listopada 2023 r.

Dodatkowym wymaganiem może być natomiast choćby taki obowiązek, który wcześniej miał charakter jedynie zwyczajowy, jak np. wygłoszenie wykładu na forum katedry (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 192).

10. SPOSÓB POSTĘPOWANIA W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA W POZOSTAŁYM ZAKRESIE

Konstrukcję przepisu art. 192 ust. 2 p.s.w.n., „Senat albo rada naukowa określi sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, w szczególności [...]” rozumieć należy w ten sposób, że organ ów obowiązkowo uregulować musi wszystkie siedem wyliczonych w punktach tego przepisu kwestii, może natomiast uregulować dowolne inne zagadnienia, które mieszczą się w zakresie „sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora” (zob. M. Dokowicz, w: J. Woźnicki (red.), *Prawo o szkolnictwie wyższym. Komentarz*, Warszawa 2019, Art. 192, Nb 4) z tym zastrzeżeniem, że nie mogą one być sprzeczne z ustawą.

Dobłą praktyką jest regulowanie w tychże uchwałach następujących materii, niemieszczących się w żadnym z punktów obowiązkowego katalogu:

- 1) **szczegółowego przebiegu obrony rozprawy doktorskiej** - kolejność zabierania głosu, poszczególne etapy obrony, możliwość zadawania pytań, forma jej zakończenia, osoby zapraszane na obronę, ew. osoby obligatoryjnie biorące udział w obronie,
- 2) **zmiany recenzentów** – szerzej w rozdziale 6,
- 3) **wyróżniania rozprawy doktorskiej** – możliwość taka została pozostawiona do rozstrzygnięcia podmiotom doktoryzującym, wszak ustawa o „wyróżniających się rozprawach doktorskich” traktuje jedynie jako o podstawie do przyznania nagrody Prezesa Rady Ministrów (art. 364 ust. 2 p.s.w.n.); warto zatem uregulować kto może o wyróżnienie wnioskować (np. czy tylko recenzent czy także członek komisji doktorskiej),
- 4) **wzór dyplomu doktorskiego** – jako załącznik do uchwały, w samej zaś uchwale regulacje co do wydawania duplikatu dyplomu (Ł. Kierznowski, *op.cit.*, s. 187-189) czy wydawania go w innych językach, tak nowożytnych, jak po łacinie.

Czasem reguluje się także wymogi stawiane recenzjom (ustawa wymaga wszak jedynie tego, aby wieńczyły się one konkluzją pozytywną lub negatywną) i możliwość recenzji warunkowej (której ustawa 2.0 – odmienne niż poprzednio obowiązujące przepisy – nie przewiduje). Jeśli podmiot doktoryzujący uzna za właściwe uregulowanie tych kwestii, cenną wskazówką może być sporządzone przez Radę Doskonałości Naukowej opracowanie pt. *Poradnik. Recenzje w postępowaniach o awans naukowy* dostępne na stronie internetowej <https://www.rdn.gov.pl/dobre-praktyki.poradnik-recenzje-w-postepowaniach-o-awans-naukowy.html>.

11. OPUBLIKOWANIE UCHWAŁY

Konieczne jest wreszcie należyte udostępnienie treści podjętej uchwały jej adresatom, zwłaszcza doktorantom. Podmiot doktoryzujący zobowiązany jest opublikować ją w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej w terminie 14 dni od dnia jej przyjęcia (art. 358 ust. 2 pkt 4 p.s.w.n.), a za naruszenie tego obowiązku minister może nałożyć karę pieniężną w wysokości do 50 000 zł (art. 431 ust. 1 pkt 2 lit. a oraz ust. 2 pkt 1 p.s.w.n.).

Dobrą praktyką jest **rozpowszechnienie uchwały nie tylko poprzez umieszczenie jej w BIP, ale także na stronach internetowych szkół doktorskich oraz jednostek organizacyjnych podmiotów doktoryzujących, które prowadzą postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.**

Opracowanie:
mgr Marcin Dorochołowicz